

UOT: 617.7-001(479.24)

Bayramova H.O.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASINDA YETKİN ƏHALİ ARASINDA GÖRMƏ ORQANI ZƏDƏLƏNMƏLƏRİNİN RASTGƏLMƏ TEZLİYİNİN XÜSUSİYYƏTLƏRİNİN ÖYRƏNİLMƏSİ

Akad. Zərifə Əliyeva adına Milli Oftalmologiya Mərkəzi, Bakı şəh., AZ1114, Cavadxan küç., 32/15

XÜLASƏ

Məqsəd – Azərbaycanda görmə orqanı zədələnmələrinin rastgəlmə tezliyi göstəricilərinin yetkin əhali arasında paylanmasının xüsusiyyətlərinin öyrənilməsi.

Material və metodları

Tədqiqatın obyektı olaraq 2018-2022-ci illər ərzində görmə orqanı zədələri üzrə statistik formalar (57 №-li forma. Travmaların, zəhərlənmələrin və xarici səbəblərin digər təsirlərinin nəticələri) təhlil edilib. Hesablamalar 18 yaşdan yuxarı əhalinin sayına dair statistik məlumatlar nəzərə alınmaqla aparılmışdır.

Nəticələr

Müəyyən edilib ki, tədqiq olunan dövrdə Azərbaycanda 11290 görmə orqanı travması qeydə alınıb. Ölkə üzrə orta hesabla 100 min əhaliyə düşən illik göstərici 22,6 (ildə $2258 \pm 14,3$ hal) təşkil edib. Bu göstərici yaxın perspektivdə artmağa meyllidir. Qeydə alınmış bütün görmə orqanı və orbita zədələnmələrindən 8937-si (ümumi sayının 79,1%-i) 18 yaşdan yuxarı yetkin əhalinin payına

düşür. Göz rmə orqanının zədələnmələri hallarının yarısından çoxu Bakı şəhərinin və Respublika tabeli digər şəhərlərin sakinlərinin payına düşür. Yetkin əhali arasında istehsalatla əlaqəli olmayan görmə orqanının zədələnmələrinin yüksək xüsusi çəkisi məişət travmalarının artması ilə bağlıdır. Statistik cəhətdən əhəmiyyətli tendensiyalar və gender fərqləri göstərilir. Üstəlik, 2022-ci ildə 2018-ci illə müqayisədə həm qadınlar, həm də kişilər arasında görmə orqanı və orbitanın nəqliyyat xəsarətlərinin nisbətində davamlı statistik etibarlı ($p < 0,05$) azalma müşahidə edilmişdir.

Yekun

Yetkin əhali arasında görmə orqanının travmatizminin rastgəlmə tezliyinin göstəricilərini azaltmaq üçün göz travmatizminin strukturu, risk faktorları, peşəkar oftalmoloji yardımın göstərilmə müddətini, mümkün nəticələri və fəsadları müəyyənləşdirmək üçün əlavə tədqiqatların aparılması tövsiyə olunur.

Açar sözlər: *görmə orqanı və orbita travmaları, epidemiologiya, rastgəlmə tezliyi, yayılma xüsusiyyətləri*

Байрамова Х.О.

ИЗУЧЕНИЕ ОСОБЕННОСТЕЙ ЧАСТОТЫ ВСТРЕЧАЕМОСТИ ТРАВМ ОРГАНА ЗРЕНИЯ СРЕДИ ВЗРОСЛОГО НАСЕЛЕНИЯ В АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКЕ

РЕЗЮМЕ

Цель – изучить особенности распределения показателей частоты встречаемости травм органа зрения в Азербайджане среди взрослого населения.

Материал и методы

В качестве объекта исследования были проанализированы статистические формы о травмах органа зрения (форма № 57. Результаты травм, от-

равлений и других последствий внешних причин) за 2018-2022 годы. Расчеты произведены с учетом статистических данных о количестве людей старше 18 лет.

Результаты

Установлено, что за исследуемый период в Азербайджане зарегистрировано 11 290 травм органа зрения. Среднегодовой показатель на 100 000 на-

селения страны составил 22,6 (2258±14,3 случаев в год). В ближайшее время этот показатель может иметь тенденцию к увеличению. 8937 (79,1% от общего числа) всех зарегистрированных травм органа зрения и орбиты пришлось на взрослых старше 18 лет. Более половины случаев травм органа зрения приходится на жителей Баку и других городов республики. Высокий удельный вес непроизводственных травм глаз среди взрослого населения обусловлен ростом бытового травматизма. Показаны статистически значимые тенденции и гендерные различия. Более того, в 2022 году по

сравнению с 2018 годом наблюдалось устойчивое статистически значимое ($p<0,05$) снижение частоты травм органа зрения и орбиты как среди женщин, так и среди мужчин.

Заклучение

В целях снижения частоты травм органа зрения у взрослого населения рекомендуется проведение дальнейших исследований с целью определения структуры травм глаз, факторов риска, времени оказания профессиональной офтальмологической помощи, возможных исходов и осложнений.

Ключевые слова: *травмы органа зрения и орбиты, эпидемиология, частота встречаемости, особенности распространения*

Bayramova H.O.

THE FEATURES OF THE FREQUENCY OF EYE INJURIES AMONG THE ADULT POPULATION OF THE AZERBAIJAN REPUBLIC

SUMMARY

Purpose – to study the peculiarities of the eye occurrence injuries frequency indicators distribution of in Azerbaijan among the adult population.

Material and methods

The object of the study were statistical forms on eye injuries (Form No. 57. Consequences of trauma, poisoning and other effects of external causes) for 2018-2022. Calculations were carried out taking into account statistical data on the population amount in the age group of the population over 18 years old.

Results

It was established that during the study period 11,290 injuries to the organ of vision were registered in Azerbaijan. The average annual indicator per 100000 population of the country was 22.6 (2258±14.3 cases per year). This indicator tends to increase in the near future. Of all registered injuries to the eye and orbit, 8937 cases (79.1% of the total) occur in adults over

18 years of age. More than half of all cases of eye injuries occur among residents of the city of Baku and other cities of republican subordination. The high proportion of non-work-related eye injuries among the adult population is due to the increasing frequency of household injuries. Statistically significant trends and differences by gender are presented. Moreover, a persistent statistically significant ($p<0.05$) decrease in the proportion of transport injuries to the eye and orbit was revealed both among women and men in 2022 compared to 2018.

Conclusion

In order to reduce the incidence of injuries to the organ of vision among the adult population it is recommended to conduct additional research to determine the structure of eye injuries, risk factors, timeliness of providing professional ophthalmological care, possible outcomes and complications of injuries.

Key words: *eye and orbital injuries, epidemiology, incidence, distribution features*

Göz travmatizmi dünyada bütün oftalmoloji cəmiyyət üçün böyük maraq kəsb edir. Göz zədələrinin epidemiologiyası həm dünyanın müxtəlif ölkələrində, həm də müxtəlif yaş qruplarında fərqlənir və bir çox amillərdən asılıdır [1, 2]. Bundan əlavə,

bəzi tədqiqatlar göstərir ki, həmçinin göz zədələrinin nəticəsində yaranan görmə pozğunluqları və korluq ildən-ilə artmaqdadır və bunun səbəbi kimi risk faktorlarının yayılmasının genişlənməsi göstərilir [3, 4, 5].

Azərbaycanda müxtəlif illərdə yetkin yaşlı xəstələr arasında görmə orqanının travması ilə hospitalizasiya hallarının tezliyi görmə orqanının travması olan xəstələrin ümumi sayının 26-47%-i arasında dəyişir [6]. Görmə orqanı travmalarının göstəricisinin nisbətinin ən yüksək faizi 50-60 yaş (37,4%) və 61-70 yaş (35,6%) xəstələrin qrupuna düşür. Görmə keyfiyyətindəki yaşa bağlı dəyişikliklər travma üçün potensial risk faktorları kimi qəbul edilməlidir [7]. Bundan əlavə, həyat tərzinin əhəmiyyətli dərəcədə dəyişməsi, urbanizasiyanın artması və Azərbaycanda müstəqil istehsalatda yeni iqtisadi inkişaf dövrün başlanması səbəbindən ölkədə oftalmotravmatizmin vəziyyətinin dövrü təhlilinə ehtiyac oftalmoloqların diqqət mərkəzində qalır. İctimai səhiyyə siyasəti haqqında keyfiyyətli şəkildə məlumatlandırılması və göz travmalarının profilaktikası üzrə strategiyalarının hazırlanması üçün gözün və onun köməkçi aparatının travmalarının yayılması hallarının, eləcə də onların dəyişən tendensiyalarının hərtərəfli öyrənilməsi vacibdir.

Məqsəd – Azərbaycanda görmə orqanı zədələnmələrinin rastgəlmə tezliyi göstəricilərinin yetkin əhali arasında paylanmasının xüsusiyyətlərinin öyrənilməsi.

Material və metodlar

Bu tədqiqatda kəmiyyət və keyfiyyət baxımından dəyişikliklərin, tendensiyaların, yüksəliş və ya enişlərin aşkarlanması üçün statistik hesabat formaları əsasında Azərbaycan Respublikasında yetkin əhali arasında görmə orqanı zədələnmələrinin rastgəlmə tezliyinin göstəricilərinin öyrənilməsi üzrə retrospektiv tədqiqatın dizaynı tətbiq edilmişdir. Azərbaycan Səhiyyə Nazirliyindən alınmış 2018-2022-ci illər üzrə statistik hesabat formaları (57 №-li forma. Travmaların, zəhərlənmələrin və xarici səbəblərin digər təsirlərinin nəticələri) retrospektiv təsviri tədqiqatın obyektinə olmuşdur.

Ölkənin inzibati rayonlarında və şəhərlərində və bütövlükdə respublikada 100 min yetkin əhaliyə düşən göstəricilərin hesablanması ilə

görmə orqanı zədələrinin rastgəlmə tezliyinin göstəricilərindəki dəyişikliklərin dinamikası təhlil edilmişdir. Hesabat formasına görə yaş kateqoriyası müəyyənləşdirilmişdir – “18 yaşdan yuxarı şəxslər” – 18 yaşdan yuxarı böyüklər.

Tədqiqat nəticələrinin statistik işlənməsi Microsoft Office Excel 2007 proqramı vasitəsilə aparılmışdır. Müqayisə olunan parametrlərin arifmetik ortalamalarının statistik fərqlərinin etibarlılığı etimad intervallarının sərhədlərinin uyğunsuzluğu ilə qiymətləndirilmişdir. Tibbi-bioloji tədqiqatlara uyğun olaraq $p < 0,05$ dəyərlərindəki Student meyarı üzrə fərqlər statistik cəhətdən əhəmiyyətli hesab edilmişdir [8].

Nəticələr və onların müzakirəsi

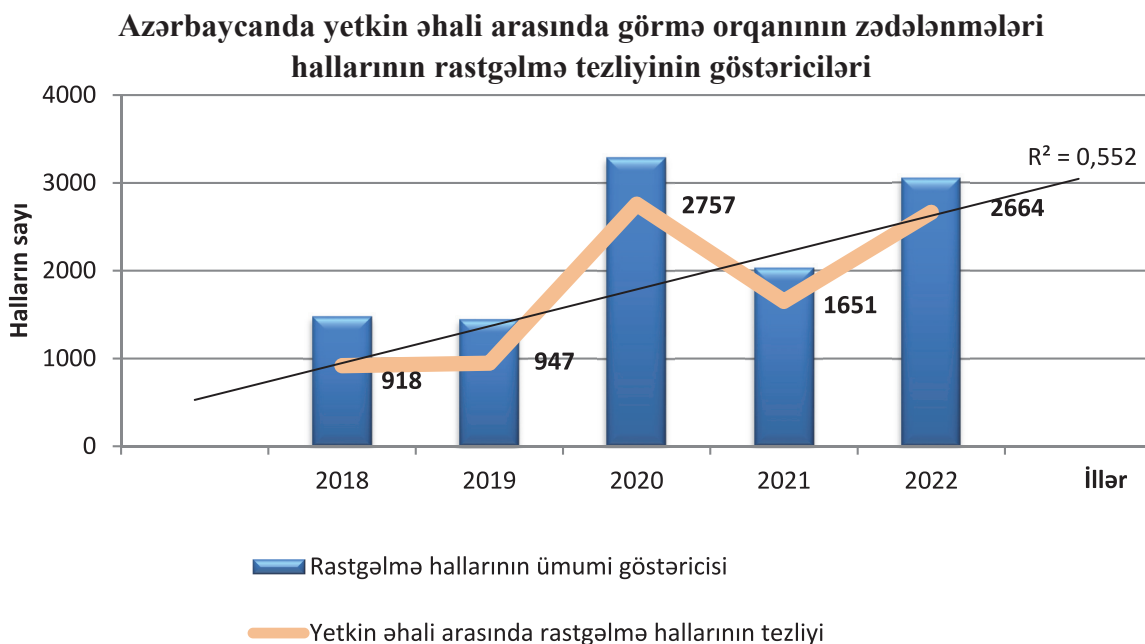
Ümumiyyətlə tədqiq olunan dövrdə Azərbaycanda 11290 görmə orqanı zədələnmələri qeydə alınmışdır. Ölkə üzrə orta hesabla 100 min əhaliyə düşən illik göstərici 22,6 (ildə $2258 \pm 14,3$ hal) təşkil edib. Onlardan 8937-si (ümumi sayının 79,1%-i) 18 yaşdan yuxarı yetkin əhalinin payına düşür. Üstəlik, illər üzrə görmə orqanının travmaları hallarının artmasının göstəricilərinin tendensiyası ümumi sayın artmasına düz mütənəsibdir (Diaqram 1).

Diaqram 1-dən göründüyü kimi, yetkin əhali arasında görmə orqanı travmaları hallarının sayı illər üzrə sıçrayışlar şəklində artır. Bundan əlavə, trend xətti gələcəkdə göz zədələrinin sayının artdığını göstərir ($R^2 = 0,0552$).

Yetkin əhali arasında görmə orqanının zədələnməsi hallarının ərazi bölgüsü öz xüsusiyyəti ilə fərqlənir – qeydə alınan bütün halların 63,2 \pm 4,7%-i Bakı şəhərinin və respublika tabeli şəhərlərin (Mingəçevir, Şirvan, Gəncə və Sumqayıt) sakinlərinin payına düşür.

Görmə orqanı zədələrinin mənşəyinə dair məlumatların öyrənilməsi maraqlı xüsusiyyətləri ortaya qoydu. Həmçinin, cədvəl 1-dən göründüyü kimi, istehsalatla bağlı zədələr və istehsalatla əlaqəsi olmayan xəsarətlər arasında gender fərqiindən danışıq bilirik (Cədvəl 1).

Diaqram 1

Cədvəl 1

Azərbaycanda görmə orqanı zədələnmələrinin mənşəyi üzrə xüsusiyyətləri

İllər	İstehsalatla əlaqəli				İstehsalatla əlaqəli olmayan				ÜMUMİ
	Ümumi		o cümlədən, kişilər arasında		Ümumi		o cümlədən, kişilər arasında		
	n	Bütün hallardan %	Mütləq say	İstehsalatla əlaqəli hallardan %	n	Bütün hallardan %	Mütləq say	İstehsalatla əlaqəli olmayan hallardan %	
2018	55	6,0	37	67,3	863	94,0	602	69,8	918
2019	33	3,5	18	54,5	914	96,5	620	67,8	947
2020	282	10,2	260	92,2	2475	89,8	1999	80,8	2757
2021	452	27,4	367	81,2	1199	72,6	940	78,4	1651
2022	382	14,3	251	65,7	2282	85,7	1559	68,3	2664
Ümumi	1204	13,5	933	77,5	7733	86,5	5720	74,0	8937

Cədvəl 1-dən göründüyü kimi, ölkənin yetkin əhalisi arasında görmə orqanının istehsalatla əlaqəli olmayan travması hallarının yüksək faizinə baxmayaraq, kişi cinsli yetkin əhali bütün tədqiqat illərində statistik həqiqi üstünlük təşkil edir ($p < 0,05$). Beləliklə, burada istehsalat oftalmotravmatizminin davamlı azalması barədə danışa bilərik. Əldə etdiyimiz nəticələr digər ölkələrdə də oxşar qanunauyğunluqları göstərən dünya ədəbiyyatının məlumatları ilə korrelyasiya olunur [9, 10].

Xüsusi çəkinin az olmasına baxmayaraq istehsalatla əlaqəli görmə orqanının xəsarətləri xüsusi diqqətə layiqdir. Belə ki, 2020-2021-ci illərdə yetkin

qadın cinsli əhali arasında travmaların nisbətində əhəmiyyətli bir artım aşkar edilmişdir (bu gender kontingentində qeydə alınan bütün halların orta hesabla $54,7 \pm 4,8\%$ -i). Kişilər arasında da oxşar bir qanunauyğunluğu müşahidə edə bilərik. 2020-2021-ci illərdə yetkin kişilər arasında görmə orqanının sənaye xəsarətlərində artım aşkar edildi – bu rəqəm kişilər arasında qeydə alınan bütün sənaye səbəbli oftalmotravma halların $81,7\%$ -ə yaxın olmuşdur.

Kənd təsərrüfatı fəaliyyəti nəticəsində əldə edilən göz və orbita travmaları hallarının paylanması göstəriciləri də narahatlıq doğurur. Ölkənin həm

qadın, həm də kişi cinsli yetkin əhalisində statistik olaraq əhəmiyyətli artım müşahidə olunur – müvafiq gender kontingentində 69,5% və 44,6% ($p<0,05$).

Əks tendensiya həm qadın, həm də kişi cinsi arasında nəqliyyat vasitəsinin idarəsi zamanı yaranan görmə orqanının istehsalatla bağlı xəsarətlərinin öyrənilməsində aşkar edilmişdir. Tədqiq olunan dövrdə göz və orbitanın nəqliyyat xəsarətlərinin nisbətində davamlı statistik etibarlı ($p<0,05$) azalma müşahidə olunur (2022-ci ildə 2018-ci illə müqayisədə qadınlar arasında 10 dəfə, kişilər arasında

8,6 dəfə az). Üstəlik, əksər hallarda yetkin əhali yol-nəqliyyat hadisələri (qəza) zamanı zədə almışdır – qadınlar arasında istehsalatla bağlı halların ümumi sayının 94,5%-i, kişilər arasında – 89,1%-i. Göz və orbitanın istehsalatla əlaqəli digər travmalarına gəldikdə, cinsindən asılı olmayaraq onların nisbəti də ilbəlil azalır ($p=0,06$).

İstehsalatla əlaqəli olmayan görmə orqanının travmaları arasında maraqlı xüsusiyyətlər müşahidə olunur (Cədvəl 2).

Cədvəl 2

Azərbaycanda 18 yaşdan yuxarı yetkin əhali arasında görmə orqanının istehsalatla əlaqəli olmayan zədələnmələrinin rastgəlmə tezliyinin paylanması xüsusiyyətləri

İllər	Qadınlar arasında						Kişilər arasında					
	Məişət	Küçə	Nəqliyyat	İdman	Digər	Ümumi	Məişət	Küçə	Nəqliyyat	İdman	Digər	Ümumi
	%					n	%					n
2018	58,6	11,9	13,4	4,2	11,9	261	54,0	19,4	14,3	4,3	8,0	602
2019	59,9	12,9	15,0	3,1	9,2	294	50,3	19,5	19,2	4,4	6,6	620
2020	65,6	8,2	10,9	1,3	14,1	476	46,7	6,8	8,2	1,2	37,2	1999
2021	48,3	16,6	13,1	8,1	13,9	259	64,3	9,2	9,0	8,6	8,9	940
2022	68,3	13,1	10,5	2,8	5,3	723	56,3	23,2	10,7	4,4	5,5	1559
ÜMUMİ	62,6	12,2	12,0	3,3	9,9	2013	53,4	14,3	10,8	3,9	17,5	5720

Məlumatlardan göründüyü kimi, ən böyük xüsusi çəki istehsalatla bağlı olmayan məişət travmalarının payına düşür. Həmçinin kişi və qadınlar arasında bu göstərici, demək olar ki, bərabərdir. Qadınlar arasında məişət travmaları ilbəlil artmağa meyillidir. Kişilər arasında bu göstərici dəyişməz olaraq qalır. Küçə travmatizminə gəldikdə, kişilər arasında görmə orqanının bu növ xəsarətlərinin nisbəti 2022-ci ildə əvvəlki illərlə müqayisədə daha yüksəkdir və bu gender kateqoriyasında ölkədə qeydə alınan travmaların 1/5-nə bərabərdir. Yetkin yaşlı qadınlar arasında küçə xəsarətlərinin payı həm illər üzrə, həm də ümumilikdə, cüzi olsa da, daha aşağıdır.

Beləliklə, aparılmış tədqiqatlar beşillik dövrdə göz travmalarının tendensiyaları və xüsusiyyətlərini aşkar etdi. Azərbaycanda yetkin əhali arasında görmə orqanının istehsalatla əlaqəli olmayan travmalarının rastgəlmə tezliyinin paylanmasının qanuna uyğunluqlarının təhlili nəticəsində əldə olunmuş nəticələr müasir mərhələdə göz travması riskinin əsas qruplarını müəyyən etməyə imkan verir.

Qeyd etmək lazımdır ki, ölkəmizdə görmə orqanının travmalarının qarşısının alınması ilə müqayisədə klinik və cərrahi müalicəsinə böyük diqqət göstərilir. Müxtəlif mütəxəssislərin qeyd etdiyi kimi, xəbərdarlıq strategiyası oftalmotramatizm haqqında məlumatların toplanması və öyrənilməsi və risk faktorlarının müəyyən edilməsi ilə başlamalıdır [11, 12].

Görmə orqanının travmalarının rastgəlmə tezliyinin göstəricilərini azaltmaq üçün göz travmatizminin strukturu, risk faktorları, peşəkar oftalmoloji yardımın göstərilmə müddətini, mümkün nəticələri və fəsadları müəyyənləşdirmək üçün əlavə tədqiqatların aparılması tövsiyə olunur.

Yekun:

1. Tədqiq olunan dövrdə ölkə üzrə qeydə alınan bütün göz və orbita travmalarının 79,1%-i yetkin əhalinin payına düşür.

2. Yetkin əhali arasında (18 yaşdan yuxarı) görmə orqanının travmaları hallarının illər üzrə dinamikası artım tendensiyası ilə xarakterizə olunur ($R^2=0,0552$).

3. Göz və orbita travmalarının rastgəlmə tezliyi göstəricisi Bakı şəhərinin yetkin əhalisi arasında statistik cəhətdən daha yüksəkdir (qeydə alınanların 88.0%-i).

4. Yetkin əhali arasında görmə orqanının istehsalatla əlaqəli olmayan zədələnmələrinin yüksək xüsusi çəkisi məişət xəsarətlərinin artması ilə bağlıdır.

ƏDƏBİYYAT:

1. AlMahmoud, T. Epidemiology of eye injuries in a high-income developing country: An observational study / T.AlMahmoud [et al.] // *Medicine (Baltimore)*, – 2019. 98, №26, – p.160-183.
2. Swain, T. The prevalence of eye injury in the United States, estimates from a meta-analysis / T.Swain, G.McGwin // *Ophthalmic Epidemiol*, – 2020. 273, – p.186-193.
3. Qasimov, E.M. Göz patologiyalarının əhalinin xəstələnmə və əlilləşməsinin səbəbləri arasında yeri / E.M.Qasimov, N.M.Rüstəмова // *Azərbaycan Tibb Jurnalı*, – Bakı: – 2010. №3, – s.125-128.
4. Гундорова, Р.А. Травмы глаза / Р.А.Гундорова, В.В.Нероев, В.В.Кашников // *ГЭОТАР-Медиа*, – Москва: – 2014. – с.560.
5. Агаева, Р.Б. Медико-социальные аспекты заболеваемости органа зрения в Азербайджане // – Баку: – 2015. – с.187.
6. Намазова, И.К. К анализу исходов и тяжести травмы органа зрения у пациентов старшего возраста // *Вестник офтальмологии*, – 2014. №4, – с.34-39.
7. Сомов, Е.Е. Тупые травмы органа зрения / Е.Е.Сомов, А.Ю.Кутуков // *МЕДпресс-информ*, Травма глаза: пер. с англ. Дж. Т. Банта.– М.: 2009. Мед. Лит., – М.: – 2013. – с.256.
8. Стентон, Г. Медико-биологическая статистика // *Практика*, – М.: – 1999. – с.459.
9. James, S.L. Global injury morbidity and mortality from 1990 to 2017: results from the Global Burden of Disease Study 2017 / S.L.James, C.D.Castle, Z.V.Dingels [et al.] // *Inj. Prev.*, – 2020. 26, – p.165.
10. Cillino, S. A five-year retrospective study of the epidemiological characteristics and visual outcomes of patients hospitalized for ocular trauma in a Mediterranean area / S.Cillino, A.Casuccio, F.Di Pace [et al.] // *British Ophthalmology*, – 2018. 8. – p.6.
11. Эскина, Э.Н. Эпидемиология детского офтальмотравматизма (обзор литературы) Э.Н.Эскина, Х.Д.Карим-заде // *Офтальмология*, – 2014. 11, №4, – с.10-16.
12. Харитоновна, А.А. Факторы результативности профилактики травм органа зрения у взрослого населения / А.А.Харитоновна, Д.Л.Мушников, А.В.Наумов // *Здоровье и образование в XXI веке*, – 2017. №12, – с.28-34.

Müəlliflərin iştirakı:

Tədqiqatın anlayışı və dizaynı: Bayramova H.O.

Materialın toplanması və işlənməsi: Bayramova H.O.

Mətnin yazılması: Bayramova H.O.

Redaktə: Bayramova H.O.

Müəllif münafiqələrin (maliyyə, şəxsi, peşəkar və digər maraqları) olmamasını təsdiqləyir

Korrespondensiya üçün:

Bayramova Humay Oqtay qızı, akad. Zərifə Əliyeva adına Milli Oftalmologiya Mərkəzinin “Okuloplastik və rekonstruktiv cərrahiyyə” şöbəsinin həkim-oftalmoloqu

Email: dr.humaybayramova@gmail.com